

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului

învinuirea lui

Anatolie Nacu

(art. 329 alin. (1) Cod penal)

*(Dosarul nr. 1ra-234/2023
Nr. PIGD 1-19009229-01-1ra-06022023)*

Recursuri depuse până la 01 septembrie 2023; Un recurs declarat inadmisibil, ca fiind tardiv, deoarece a fost depus peste mai mult de șase luni de la publicarea deciziei motivate pe pagina web; Alt recurs declarat inadmisibil, ca fiind depus de o persoană neîmputernicită să acționeze în numele unei companii, care era deja lichidată la data eliberării împuternicirilor.

05 decembrie 2024

Au examinat anterior cauza judecătorești:

Instanța de fond: Mihail Cojocaru

Instanța de apel: Gheorghe Scutelnic, Viorel Pușcaș, Oleg Moraru.

Textul corespunde originalului

Judecând în lipsa părților recursurile în cauza penală privind învinuirea lui Anatolie Nacu,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stella Bleșceaga, *Președinte,*

Ghenadie Eremciuc,

Vladislav Gribincea, *judecători,*

constată următoarele:

ASPECTE GENERALE ȘI DE PROCEDURĂ

1. Anatolie Nacu s-a născut în anul 1951 în raionul Șoldănești. El a fost învinuit, în temeiul art. 329 alin. (1) Cod penal (două episoade), de neglijență în serviciu (Vol. VII, f.d. 69-71).

2. Anatolie Nacu a fost apărât de avocatul Ion Lunca.

3. În prima instanță, cauza penală a fost examinată în procedură generală. Anatolie Nacu a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 329 alin. (1) Cod penal (două episoade). Procesul penal a fost încetat cu liberare de pedeapsă, din cauza expirării termenului de tragere la răspundere penală. Acțiunea civilă a fost admisă în principiu, urmând ca instanța civilă să se pronunțe asupra cuantumului acesteia în ordinea generală. De asemenea, a fost soluționată soarta corpurilor delictive (Vol. VII, f.d. 127-135).

4. La 29 martie 2022, inculpatul Anatolie Nacu a decedat (Vol. VII, f.d. 174). Pe 10 octombrie 2022, Irina Nacu, soția inculpatului decedat, a adresat Curții de Apel Chișinău o cerere prin care își exprimă dorința de a nu se continua examinarea cauzei penale și a solicitat încetarea procesului penal din cauza decesului inculpatului.

5. La 01 noiembrie 2022, instanța de apel a admis apelul avocatului Ion Lunca din alte motive decât cele invocate de părțile implicate, în conformitate cu art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală. Instanța a casat parțial sentința pronunțată de instanța de fond și a emis o nouă hotărâre, dispunând încetarea procesului în urma decesului inculpatului. Procedura de examinare a acțiunii civile depuse de reprezentantul SRL „Fructcompani”, Andrei Mosorete, împotriva lui Anatolie Nacu, în vederea reparării prejudiciului material cauzat prin infracțiune, a fost de asemenea încetată din cauza decesului inculpatului. De asemenea, au fost anulate măsurile asiguratorii dispuse anterior (Volumul VII, f.d.179-184).

6. La 28 decembrie 2022, avocatul Tatiana Guțu, în interesele reprezentantului părții vătămate SC „Fructcompani” SRL, Andrei Mosorete, în baza mandatului avocațial din 15 mai 2019 (Vol. VI, f.d. 181), a contestat cu recurs decizia instanței de apel în partea încetării procedurii pe acțiunea civilă.

7. La 06 iulie 2023, avocatul Nicanor Conoval, în baza mandatului avocațial din 25 martie 2023, în interesele succesorului Serghei Nacu, a depus recurs,

solicitînd repunerea în termen, casarea decizie instanței de apel și remiterea cauzei la rejudecare.

8. Urmărirea penală în această cauză a fost pornită la 29 ianuarie 2018 și s-a finalizat la 11 martie 2019. Prima instanță a examinat cauza în perioada 14 martie 2019 – 30 decembrie 2021. Instanța de apel a examinat cauza între 24 martie și 01 noiembrie 2022. Dosarul a ajuns la Curtea Supremă de Justiție la 06 februarie 2023.

ÎN FAPT

9. Anatolie Nacu a fost învinuit că, fiind numit administrator al procesului de insolabilitate al SC „Frucompani” SRL conform încheierii Curții de Apel Economice a Republicii Moldova din 31 octombrie 2011, contrar art. 76 al Legii insolabilității nr. 632/2001, nu a efectuat inventarierea patrimoniului debitorului SRL „Frucompani”, nu a întreprins măsuri în vederea colectării datoriilor față de debitor și nu a recuperat bunurile debitorului aflate în posesiunea unor terți, nu a întreprins măsurile necesare prevăzute de art. 66 lit. 1) a Legii insolabilității nr. 149/2012, în vigoare din 13 martie 2013, care prevede că administratorul insolabilității este obligat să colecteze datoriile față de debitor și recuperarea silită a bunurilor debitorului aflate în gestiunea unor terți, și nu a solicitat recuperarea silită a datoriilor, fiind omis termenul de prescripție de șase luni, prin ce a adus SRL „Frucompani” un prejudiciu în proporții deosebit mari în sumă de 21.278,47 de dolari SUA (echivalent a 267.683 de lei), ce a determinat lichidarea agentului economic.

10. Anatolie Nacu mai este învinuit, că contrar art. 66 al Legii insolabilității nr.149/2012, cunoscând că, la 01 noiembrie 2013, Judecătoria Bălți a emis hotărârea privind încasarea de la SRL „Ester” în beneficiul SRL „Frucompani” a datoriei în sumă de 68.944,92 de dolari SUA, 282.331 de lei dobânda de întârziere și 33.321 de lei taxa de stat, având o atitudine neglijentă față de atribuțiile de serviciu, nu a întreprins măsuri în scopul recunoașterii hotărârii date de către autoritățile competente al Federației Ruse și în scopul punerii în executarea a acestei Hotărâri. Drept rezultat a nedeplinirii atribuțiilor sale de serviciu, SRL „Frucompani” i-a fost cauzat un prejudiciu material în proporții deosebit de mari (datoria de 68.944,92 de dolari SUA și 282.331 de lei dobânda - în total 1,149,658,09 lei, ce a determinat lichidarea agentului economic.

11. Acțiunile lui Anatolie Nacu inițial au fost încadrate prin rechizitoriu în baza art. 329 alin. (2) lit. b) Cod penal. La 05 decembrie 2021, prin ordonanța de modificare a învinuirii în ședința de judecată, acțiunile lui Anatolie Nacu au fost încadrate în baza art. 329 alin. (1) Cod penal (două episoade) (Volumul VII, f.d. 69-71).

12. [La 30 decembrie 2021](#), Judecătoria Bălți, sediul Central, la recunoscut vinovat pe Anatolie Nacu în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (1)

Cod penal, ambele episoade, cu încetarea procesului penal și liberarea acestuia de pedeapsă penală din motivul expirării termenului de prescripție de tragere la răspundere penală. Acțiunea civilă a părții vătămate Anatolie Morosete a fost admisă în principiu, asupra cuantumului urmînd să se expună instanța de judecată în ordinea procedurii civile. Instanța a menținut sechestrul aplicat asupra automobilului „Ford Tranzit”. Instanța de fond a constatat vinovăția inculpatului în legătură cu infracțiunile imputate, subliniind că Anatolie Nacu și-a îndeplinit neglijent obligațiile de serviciu. Acțiunea civilă depusă de avocatul Tatiana Guțu în numele părții vătămate SC „Fructcompani” SRL, privind repararea prejudiciului material cauzat prin infracțiune, în valoare de 1.417.341,243 lei, a fost admisă în principiu de instanța de fond, însă aceasta l-a desemnat drept parte vătămată pe Andrei Morosete (Vol. VII, f.d. 135). În susținerea poziției de admitere a acțiunii în principiu, instanța s-a referit la legislația relevantă privind repararea prejudiciului moral, deși acesta nu a fost solicitat.

13. La 09 ianuarie 2022, avocatul Ion Lunca, în interesul inculpatului Anatolie Nacu, a depus apel, solicitând casarea sentinței, rejudecarea cauzei și adoptarea unei noi hotărâri prin care Anatolie Nacu să fie achitat. Avocatul a mai solicitat respingerea acțiunii civile ca fiind neîntemeiată și anularea măsurilor de asigurare aplicate. Apărătorul a susținut că prima instanță nu a evaluat corect circumstanțele de fapt și a oferit o apreciere eronată probelor, ceea ce a condus la o interpretare greșită a faptelor incriminate. De asemenea, instanța nu a analizat toate probele administrate și nu a răspuns complet la întrebările esențiale pentru soluționarea justă a cauzei. În plus, faptul că instanța de fond nu s-a pronunțat asupra cererii de încetare a procesului pe motivul omiterii termenului de punere sub învinuire și inadmisibilității unor probe.

14. [La 01 noiembrie 2022](#), Curtea de Apel Bălți a admis apelul avocatului Ion Lunca din alte motive decât cele invocate, a casat parțial sentința și a pronunțat o nouă hotărâre de încetarea a procesului penal în legătură cu intervenirea decesului inculpatului. Instanța de apel a menționat că răspunderea penală este personală și, odată cu decesul inculpatului, subiectul componentei infracțiunii dispăre, ceea ce face imposibilă analizarea fondului cauzei. Decesul inculpatului produce efecte juridice imediate, iar procesul penal trebuie încetat. După deces, nu pot fi derulate acțiuni procesuale pentru tragerea la răspundere penală, deoarece nu există subiectul infracțiunii. De asemenea, instanța a mai menționat că în apel succesorii legali ai inculpatului nu au depus o cerere de continuare a examinării cauzei. Instanța de apel a încetat și procedura de examinare a acțiunii civile pe același motiv, decesul inculpatului, subliniind că succesiunea drepturilor sale nu este posibilă. Instanța a anulat sechestrul aplicat asupra automobilului „Ford Tranzit”. În rest dispozițiile sentinței Judecătorei Bălți din 30 decembrie 2021 referitor la corpurile delictive au fost menținute fără modificări. Decizia motivată a fost publicată pe portalul instanțelor de judecată pe 29 noiembrie 2022.

15. La 28 decembrie 2022, avocatul Tatiana Guțu, în interesul lui Andrei Morosete, reprezentantul părții vătămate SC „Fructcompani” SRL, în temeiul art.

427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel privind încetarea procedurii de examinare a acțiunii civile. Avocatul susține că instanța de apel a comis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, întrucât nu a explicat de ce nu este posibilă succesiunea în drepturi. Recurentul consideră că partea vătămată solicită repararea prejudiciului material, o obligație patrimonială a lui Anatolie Nacu, care se transmite prin moștenire, iar prin încetarea acțiunii civile i s-a încălcat dreptul la un proces echitabil și la un remediu efectiv, conform art. 13 CEDO. În opinia recurrentului, pentru a nu încălca aceste drepturi, instanța de apel ar fi trebuit să mențină soluția instanței de fond în latura civilă și să nu-l priveze pe Andrei Morosete de dreptul de a se adresa instanței civile în ordinea generală.

16. La 06 iulie 2023, și avocatul Nicanor Conoval, în numele lui Serghei Nacu, fiul inculpatului decedat, a depus recurs invocând la general art. 427 Cod de procedură penală. El solicită repunerea în termen și casarea deciziei instanței de apel, cerând rejudecarea cauzei. Recurentul susține că a încheiat contract de asistență juridică pe 25 martie 2023 și, respectiv, a luat cunoștință cu decizia instanței din 01 noiembrie 2022. Acesta contestă decizia instanței de apel, care a încetat procesul penal în privința lui Anatolie Nacu și nu a luat în considerare ilegalitățile din sentința primei instanțe, cum ar fi omisiunea de a examina cererea de încetare a procesului din cauza depășirii termenului de punere sub învinuire. Recurentul mai invocă faptul că instanța de apel nu a apreciat corespunzător probele, inclusiv înregistrarea audio și rapoartele de constatare și expertiză, care nu au fost obținute în mod corect și nu respectă condițiile legale. De asemenea, învinuirea formulată împotriva lui Anatolie Nacu este vagă și neclară, iar prejudiciul invocat a fost admis de partea vătămată în perioada în care Andrei Mosoreti era administrator al SRL „FructCompani”. Recurentul consideră că Nacu a întreprins acțiuni de gestionare a întreprinderii, inclusiv inventarierea masei debitoare, iar acțiunile incriminate nu ar fi dus la restituirea creanțelor având în vedere circumstanțele financiare ale companiei.

17. La 06 iulie 2023, Curtea Supremă de Justiție a solicitat părților depunerea referinței la recurs. La 02 august 2023, procurorul în Procuratura Generală, Sergiu Crijanovschi, a depus referință. Cu referire la recursul avocatului părții vătămate acesta a menționat că în conformitate cu art. 219, 220, 225 alin. (3) din Codul de procedură penală, hotărârea privind acțiunea civilă se adoptă în conformitate cu normele dreptului civil și ale altor domenii de drept. Acuzarea consideră că instanța de apel la capitolul dat s-a expus neclar și respectiv cauza necesită a fi dispusă rejudecării în instanța de apel în alt complet de judecători. Cu referire la recursul succesorului inculpatului, acuzarea consideră că acesta urmează a fi respins ca tardiv.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

18. Articolul 3 Cod de procedură penală prevede următoarele:

„(1) În desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanța judecătorească.

(2) Legea procesuală penală poate avea efect ultraactiv, adică dispozițiile ei, în perioada de tranziție la o nouă lege procesuală penală, pot rămâne aplicabile acțiunilor procesuale reglementate de legea nouă. Caracterul ultraactiv se stipulează în legea nouă.”

19. Modul de examinare a recursurilor împotriva deciziilor instanțelor de apel a fost modificat prin Legea nr. 246/2023, în vigoare din 01 septembrie 2023. Conform art. XI alin. (3) al acestei legi:

„(3) Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.”

20. Cererea de recurs a fost depusă până la 01 septembrie 2023. La acea dată, partea relevantă a art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală era următoarea:

„(1) Hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în următoarele temeiuri:

...

6) instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.”

21. Partea relevantă a Articolul 432 Cod de procedură penală este următoarea:

„(1) Instanța de recurs examinează admisibilitatea recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în baza materialelor din dosar.

(2) Un complet din 3 judecători, prin încheiere, declară inadmisibil recursul dacă:

1) recursul nu este depus de persoana menționată la art.421;

2) recursul este tardiv;

...”

22. Articolul 434 Cod de procedură penală prevede următoarele:

„Judecând recursul, instanța verifică, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărârii atacate prin prisma temeiurilor prevăzute la art. 427.”

23. La 15 iunie 2018, articolul 61 alin. (1) Cod civil prevedea următoarele:

„(1) Capacitatea de folosință a persoanei juridice se dobândește la data înregistrării de stat și încetează la data radierii ei din registrul de stat.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

a. Recursul avocatului în interesele succesorului inculpatului

24. Completul reiterează că instanța de recurs verifică din oficiu întrunirea condițiilor de admisibilitate a recursului. Ea poate să nu dea curs unui recurs, să îl considere nedepus, sau să declare un recurs inadmisibil la orice etapă a examinării recursului.

25. Procesul penal a fost încetat în instanța de apel din cauza decesului inculpatului, iar în ședința instanței au fost prezenți avocatul Ion Lunca (în interesul inculpatului decedat), avocatul Tatiana Guțu (în interesul părții vătămate) și procurorul. La 01 noiembrie 2022, avocatul Ion Lunca a prezentat cererea soției inculpatului, Irina Nacu, pentru încetarea procesului penal. Toți participanții au fost de acord cu încetarea procesului, iar instanța a pronunțat decizia în aceeași zi, anunțând că decizia motivată va fi emisă pe 29 noiembrie 2022. La pronunțarea deciziei motivate a fost prezent doar procurorul. Decizia motivată a fost publicată pe portalul instanțelor de judecată în aceeași zi și a fost accesibilă publicului.

26. Conform legii în vigoare la data pronunțării deciziei instanței de apel, termenul de recurs era de 30 de zile. Acest termen urma a fi calculat de la data pronunțării deciziei instanței de apel. Art. 422 Cod de procedură penală nu menționa expres dacă termenul de 30 de zile urma a fi calculat de la data pronunțării dispozitivului deciziei instanței de apel sau de la pronunțarea deciziei motivate. Având în vedere că cererea de recurs trebuie să conțină motivele pe care se întemeiază, este judicios ca acest termen să curgă de la data deciziei motivate. O asemenea interpretare rezultă și din pct. 9 al hotărârii Plenului CSJ nr. 9/2009 cu privire la judecarea recursului ordinar în cauza penală. Pentru curgerea termenului de recurs nu conta momentul la care decizia instanței de apel era primită de către recurent, însă acesta putea solicita repunerea în termen.

27. În acest caz, termenul de 30 de zile a expirat pe 29 decembrie 2022, iar recursul succesorului inculpatului a fost depus abia pe 06 iulie 2023, după o întârziere de aproape șase luni. Recurentul nu menționează în recurs când a aflat despre soluția instanței de apel și despre dosarul penal intentat în privința tatălui său. Din materialele cauzei rezultă că Serghei Nacu a primit certificatul de moștenitor la 30 septembrie 2022, însă nu este clar când a luat cunoștință despre procesul penal și soluția pronunțată de instanța de apel. Nu există informații care să sugereze că recurentul ar fi comunicat cu mama sa în această perioadă sau că a fost informat oficial despre soluția instanței.

28. Deși în recurs se solicită repunerea în termen, avocatul nu furnizează niciun argument pentru a demonstra că termenul a fost omis din motive independente de voința succesorului. Aceasta omisiune este suficientă pentru a respinge recursul ca fiind tardiv.

29. Completul de asemenea notează că mama lui Serghei Nacu a solicitat încetarea procesului penal. Avocatul tatălui lui Serghei Nacu a fost prezent în

instanța de judecată când a fost anunțată data pronunțării deciziei motivate a instanței de apel. Decizia instanței de apel a fost plasată pe portalul instanței de judecată la data anunțată, pe 29 noiembrie 2022. La momentul pronunțării deciziei motivate, Serghei Nacu deja deținea certificat de succesori. La 25 martie 2023, Serghei Nacu a semnat un contract avocatului, însă recursul a fost depus abia pe 06 iulie 2023.

30. Având în vedere cele menționate în para. 27 și 28, instanța respinge recursul depus în interesele lui Serghei Nacu, ca fiind tardiv și urmează a fi declarat inadmisibil în temeiul art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală.

b. Recursul avocatului în interesele părții vătămate

31. Completul observă că, la cererea lui Andrei Mosorote, SC „Frucompani” SRL, cu IDNO: 1006602008409, a fost recunoscută în calitate de parte vătămată și parte civilă (Vol. III, f.d. 55, 70-71). Prin ordonanța procurorului, acesta a fost desemnat ca reprezentant al părții vătămate și părții civile (Vol. III, f.d. 56, 72). La 15 iunie 2018, printr-o decizie a Agenției Servicii Publice, în baza hotărârii pronunțate de Judecătoria Bălți, sediul Fălești, la 24 mai 2018, SC „Frucompani” SRL a fost radiată din Registrul de Stat al persoanelor juridice (Vol. II, f.d. 208), încetând astfel să existe ca entitate juridică din acea zi (a se vedea para. 23).

32. La 15 mai 2019, Andrei Mosorete semnează, în calitate de reprezentant al SC „Frucompani” SRL, un mandat avocațial emis de avocatul Tatiana Guțu (Vol. VI, f.d. 181). La 19 mai 2019, avocatul Tatiana Guțu, în temeiul mandatului avocațial, a depus în interesul SC „Frucompani” SRL o acțiune civilă privind repararea prejudiciului material (Vol. VI, f.d. 182-184). La 28 decembrie 2022, avocatul Tatiana Guțu a formulat recurs împotriva deciziei instanței de apel, în interesul lui „Andrei Mosorete, reprezentantul părții vătămate SC „Frucompani” SRL” (a se vedea para. 15).

33. La ziua semnării mandatului avocatului, pe 15 mai 2019, SC „Frucompani” SRL era lichidată de 11 luni și nu mai putea avea drepturi și obligații. Având în vedere că persoana juridică a fost lichidată, Andrei Mosorete nu mai avea dreptul să semneze în numele acesteia. Prin urmare, mandatul dat de acesta avocatului nu poate fi considerată o împuternicire de a reprezenta SC „Frucompani” SRL. Astfel, completul constată că avocatul nu avea împuternicirile corespunzătoare pentru a acționa în numele SC „Frucompani” SRL, iar recursul a fost depus de o persoană neîmputernicită și urmează a fi declarat inadmisibil în temeiul art. 432 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală.

34. Completul de asemenea notează că recursurile în această cauză au fost declarate inadmisibile pe motive de procedură, iar din acest motiv Curtea Supremă de Justiție nu a putut examina legalitatea deciziei instanței de apel.

35. Din motivele de mai sus, în conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 1) și 2) Cod de procedură penală,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibile recursurile declarate de avocatul Tatiana Guțu și avocatul Nicanor Conoval împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 01 noiembrie 2022.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stella Bleșceaga

Judecători

Vladislav Gribincea

Ghenadie Eremciuc